

## USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **T. U.**, zastoupený Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem, se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2015, č. j. OAM-58/LE-BE02-P17-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 9. 2016, č. j. 49 Az 69/2015 - 52,

### t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokáta Mgr. Bc. Filipa Schmidta, LL.M., **se určuje** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

### O d ů v o d n ě n í :

#### I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, do České republiky přicestoval na návštěvu v březnu 2015 ze Španělska, kde pobýval se svými rodiči. Během pobytu v České republice byl zadržen, když se prokazoval padělanými doklady, dne 18. 3. 2016 bylo proti němu zahájeno řízení o správním vyhoštění a následně byl zajištěn. Dne 30. 3. 2015 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany z důvodu obavy z vojenské služby ve válce. Dne 24. 4. 2015 k žádosti doplnil, že se na základě telefonátu se svou babičkou dozvěděl, že mu byl doručen povolávací list a že mu je vyhrožováno ze strany členů Národní gardy Ukrajiny, že pokud do vojenské služby nenastoupí, tak jej zabijí. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalobci mezinárodní ochranu

dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neudělil.

[2] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu, kterou Krajský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. K řádně uplatněným žalobním bodům uvedl, že branná povinnost je jednou ze základních povinností občana vůči svému státu. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. Vzhledem k tomu, že žalobce v řízení uváděl, že se obává povolání k výkonu vojenské služby a především pak nasazení do ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny, bylo povinností žalovaného shromáždit takové zprávy o zemi původu, na jejichž základě by bylo možno posoudit, zda v ozbrojeném konfliktu nedochází k porušování pravidel mezinárodního válečného, resp. humanitárního práva. Na základě shromážděných zpráv došel krajský soud k závěru, že je málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací veden ke spáchání válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Za této situace bylo na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností vysoce pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce nicméně ve správním řízení nic takového neuvedl, natož aby výše uvedené skutečnosti prokázal, pouze obecně uvedl, že hrozí, že bude povolán k výkonu vojenské služby. Žalovaný se nebezpečím trestního řízení proti žalobci z důvodu odepření vojenské služby, jakož i tvrzeným náboženským a morálním přesvědčením žalobce řádně zabýval. Krajský soud dále s odkazem na shromážděné podklady napadeného rozhodnutí uvedl, že hrozící tresty, natož pak tresty reálně ukládané za nenastoupení vojenské služby, nejsou vzhledem k zájmu na obranyschopnosti země nepřiměřené.

[3] Ohledně obavy z pronásledování ze strany příslušníků Národní gardy Ukrajiny, jejíž je prapor Azov součástí, krajský soud uvedl, že tato uskupení nelze považovat za státní orgány, nýbrž dobrovolnické organizace nestátní povahy. V současnosti jsou vedeny desítky trestních řízení právě proti jejím příslušníkům, což znamená, že kriminální činnost této organizace není státem tolerována (ačkoli dobrovolnický prapor Azov působí v ozbrojeném konfliktu na východě Ukrajiny po boku ukrajinské vlády). V případě vyhrožování ze strany těchto organizací se měl žalobce, resp. jeho prarodiče, jejichž prostřednictvím se tyto osoby údajně snažily dosáhnout nástupu žalobce k vojenské službě, obrátit na orgány veřejné moci a požadovat u nich ochranu před vyhrožováním. Krajský soud tudíž došel k závěru, že se nejedná o azylově relevantní pronásledování, neboť jeho původcem nejsou státní orgány, přičemž toto jednání jim není přičitatelné ani na základě § 2 odst. 9 věty druhé zákona o azylu. Za této situace tedy nebylo dle krajského soudu nutné

pokračování

provádět dokazování ohledně činnosti těchto nacionalistických uskupení. Krajský soud žalobci nepřisvědčil ani co do námitek týkajících se doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

## II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel nesouhlasí s přístupem krajského soudu k rozložení důkazního břemene ve správním řízení, konkrétně se závěrem, že neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli je důvodné, neboť nedoložil, že vojenská jednotka, ve které bude vykonávat vojenskou službu, se bezprostředně podílí na bojových akcích na Ukrajině a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti, případně je pravděpodobné, že k tomu bude docházet v budoucnu. Dle rozsudku Soudního dvora ve věci *Shepherd* není žadatel o mezinárodní ochranu povinen prokázat, že k takovému jednání jistě dochází a že k němu bude také nucen, nýbrž stačí pouhé riziko, že podle relevantních a aktuálních zpráv k takovým činům může dojít. Vzhledem k rozšířenosti protiprávních akcí ukrajinských vojenských jednotek je pravděpodobnost v posuzovaném případě velmi vysoká, přičemž žalovaný neučinil dostatečná skutková zjištění, aby tvrzení stěžovatele vyvrátil. Stěžovatel byl jako žadatel o mezinárodní ochranu odříznut od dění na Ukrajině a stěží mohl získat informaci, do jaké jednotky byl povolán a zda a kdy se tato jednotka dopustila jednání v rozporu s čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. Ponechání důkazního břemene pouze na stěžovateli je rovněž v rozporu s účelem čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice.

[5] Stěžovatel dále poukazuje na to, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu si má správní orgán na základě tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu obstarat dostatečné množství důkazů tak, aby jeho tvrzení mohl vyvrátit nebo potvrdit. Dle tzv. testu přiměřené pravděpodobnosti musí být v obdobných případech důsledek nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší, než to, že nenastane, tím méně, že nastání nežádoucího důsledku musí být prakticky jisté, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku dochází natolik často, že s tím ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli s jevem toliko výjimečným (viz rozsudek sp. zn. 2 Azs 71/2006).

[6] Podle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *F. G. proti Švédsku* u žádosti o azyl založené na obecném nebezpečí, které je všeobecně známé, tj. kdy jsou informace o takovém nebezpečí volně zjistitelné z rozsáhlé palety zdrojů, je povinností státu takové nebezpečí posoudit z úřední povinnosti. Žalovaný měl tudíž povinnost z úřední povinnosti posoudit veškeré informace relevantní pro udělení mezinárodní ochrany, pokud na jejich existenci byl upozorněn tvrzeními stěžovatele. Stěžovatel shrnuje, že závěr krajského soudu, že v řízení nebylo dostatek informací, aby byl naplněn požadovaný důkazní standard, že jednání v rozporu s čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice je v rámci bojů na Ukrajině jevem nikoli výjimečným, nelze klást v neprospěch stěžovatele.

Stěžovatel břemeno tvrzení splnil a krajským soudem požadovaný důkazní standard se vymyká běžným požadavkům na stěžovatele a ve svém důsledku porušuje princip rovnosti zbraní.

[7] Ohledně pronásledování stěžovatele příslušníky praporu Azov stěžovatel uvádí, že závěr žalovaného, že činnost těchto organizací není ze strany státu podporována, není podložen žádným zdrojem, přestože se jedná o stěžejní argument pro neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli. Stěžovatel upozorňuje na zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o situaci na Ukrajině od listopadu 2015 do února 2016 a od února do května 2016, z nichž je patrné, že akce ukrajinské armády a praporu Azov jsou velmi často propojené a že prapor Azov se dopouští zločinů zejména vůči tzv. „vnitřním zrádcům“, za něž nejsou jeho příslušníci nijak trestně odpovědní. Závěr žalovaného, že tvrzení stěžovatele o pronásledování těmito skupinami je irrelevantní, je dle stěžovatele v rozporu se zásadou materiální pravdy, neboť se žalovaný nijak nezabýval jejich činností ani jejich vztahy s ukrajinskou vládou. Tvrzení, že se stěžovatel může obrátit na příslušné státní orgány, je nepodložené.

[8] Kasační stížnost je dle stěžovatele přijatelná, neboť krajský soud pochybil při výkladu hmotného a procesního práva a nerespektoval ustálenou soudní judikaturu a toto zásadní pochybení mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel rovněž namítá, že na velkou část žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice dopadá problematika neochoty účastnit se jako vojáci bojů na východě Ukrajiny z důvodu výhrady svědomí a odporu proti páčání zločinů uvedených v čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice, jakož i problematika pronásledování ze strany jednotek praporu Azov.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ohledně rozložení důkazního břemene ve správním řízení odkazuje na rozsudek sp. zn. 5 Azs 158/2015, dle kterého musí být uskutečnění tvrzených válečných zločinů v důsledku výkonu služby pravděpodobné, což je třeba posoudit v okamžiku rozhodnutí o žádosti na základě všech relevantních okolností týkajících se jak země původu, tak i osobní situace žadatele. Dále je podstatné, zda byl válečný konflikt zahájen na základě mandátu Rady bezpečnosti Organizace Spojených národů nebo na základě konsenzu mezinárodního společenství a zda žadatel o mezinárodní ochranu využil řízení k získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí. Žalovaný dále uvádí, že krajský soud vycházel z právního a skutkového stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí, přičemž skutečnosti namítané stěžovatelem v kasační stížnosti se odehrály až v listopadu 2015 a době následující. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí řádně vypořádal s důvody uváděnými stěžovatelem v žádosti o mezinárodní ochranu a své závěry patřičně odůvodnil. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, opatřil za tím účelem i relevantní podkladové materiály, s nimiž dal stěžovateli možnost se seznámit a vyjádřit se k nim. Závěrem tvrdí, že krajský soud řádně vypořádal žalobní námitky a žalovaný se s jeho závěry ztotožňuje.

### III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[11] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku odůvodnění svého usnesení připojuje.

[12] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze přitom pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)), z něhož mimo jiné plyne, že „[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů“. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

[13] Vzhledem k tomu, že ohledně důvodů přijatelnosti stěžovatel pouze cituje výše uvedenou judikaturu, aniž by svá tvrzení opřel o konkrétní argumenty, Nejvyšší správní soud se mohl touto otázkou zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií. Tvrzení stěžovatele, že v řízení posuzovaná otázka má relevanci i pro jiné jeho krajany, kteří se nacházejí v obdobné životní situaci, nelze považovat za důvod přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu výše uvedené judikatury.

[14] Jádrem první stížní námitky je otázka rozložení důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany v souvislosti s tvrzeným pronásledováním za nenastoupení vojenské služby.

[15] Problematikou odmítání služby v armádě jakožto azylově relevantního důvodu se Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně (ve vztahu k aktuálnímu konfliktu na Ukrajině např. v usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016 – 26, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, či ze dne 20. 4. 2016, č. j. 2 Azs 67/2016 – 24). Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu „[s]amotné odmítání tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Může je zakládat, pokud je odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským předsvědčením“ (rozsudky ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Trestní sankci za nenastoupení vojenské služby lze považovat za relevantní azylový důvod „jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv“ (již zmiňovaný rozsudek č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Za bojové operace odporující mezinárodnímu právu se dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice považují operace, ve kterých dochází k páčání zločinů proti míru, válečných zločinů, zločinů proti lidskosti, vážných nepolitických zločinů a činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 – 24, či usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016 – 26).

[16] Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu existují v řízení o udělení mezinárodní ochrany dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, důkazní břemeno je následně rozloženo mezi něj a správní orgán. Správní orgán je povinen k tvrzením uvedeným v řízení o mezinárodní ochraně zajistit maximální možné množství důkazů a obstatat dostatečně přesné, aktuální a důvěryhodné informace o zemi původu žadatele (srov. rozsudek ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 – 32, či usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 – 38, a ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 – 48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 – 41).

pokračování

[17] Stěžovatel ve své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl pouze, že na Ukrajině by musel hned do války. V doplnění žádosti uvedl, že se obává trestního stíhání, kdy trestem může být i zastřelení, že vzhledem k současné situaci na Ukrajině bude k účasti na vojenském konfliktu přinucen a že se bojí o svůj život. K těmto důvodům žalovaný nashromáždil relevantní informace o zemi původu stěžovatele, z nichž vyplývá, že za odmítnutí nastoupení do armády hrozí stěžovateli správní pokuta či odnětí svobody v maximální délce 5 let, přičemž všichni, kdo byli dosud uznáni vinnými, byli odsouzeni k pokutě, veřejné službě či podmíněnému trestu. Obavy z toho, že by výkon služby mohl zahrnovat zločiny nebo jednání spadající pod čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice, stěžovatel během správního řízení vůbec nezminil a vyjádřil je až v žalobě. Z tohoto hlediska tedy neunesl své břemeno tvrzení, a žalovaný tudíž nebyl tuto otázku povinen blíže posuzovat ani k ní obstarávat podkladové informace.

[18] Na tomto závěru nic nemění ani stěžovatelem odkazovaný rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. 3. 2016 ve věci *F. G. proti Švédsku*, stížnost č. 43611/11 (dostupný na <http://hudoc.echr.coe.int/>). V daném případě se jednalo o iránského občana, který ve Švédsku přestoupil ke křesťanství, svou víru v řízení o mezinárodní ochranu nenamítal, v řízení před soudem nicméně vyšlo najevo, že v případě vyhoštění do země původu, mu velmi pravděpodobně hrozí trest smrti za trestný čin odpadlictví od víry. Evropský soud pro lidská práva proto vyslovil, že v případě, kdy si jsou vnitrostátní orgány vědomy obecného nebezpečí, v jehož důsledku hrozí určité skupině osob reálné nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 2 a 3 Evropské úmluvy, které je všeobecně známé a volně zjistitelné z rozsáhlé palety zdrojů, jsou povinny veškeré dostupné informace posoudit z úřední povinnosti. Toto pravidlo však nelze aplikovat na stěžovatele. Na rozdíl od trestu smrti za konverzi k jiné víře, který je ze své podstaty porušením čl. 2 a 3 Evropské úmluvy, je služba v armádě státu, jehož je stěžovatel občanem, legitimní občanskou povinností a za azylově relevantní pronásledování je třeba považovat pouze extrémní sankce za odmítnutí výkonu této služby. Na rozdíl od případu *F. G. proti Švédsku* je vztah příčinné souvislosti mezi návratem do země původu a potenciálním zacházením v rozporu s čl. 2 a 3 Evropské úmluvy mnohem slabší. Předně je třeba připomenout, že stěžovatel namítal, že mu ve výkonu vojenské služby brání jeho náboženské přesvědčení. Je tedy pravděpodobné, že mu bude umožněn výkon náhradní civilní služby. I kdyby však do armády narukovat musel, jeho situace se bude lišit podle toho, do které oblasti bojů bude poslán, kdy a k jaké jednotce. Z ojedinělých excesů, jež se přičítá mezinárodním pravidlům, ke kterým v bojích na Ukrajině údajně dochází, tak rozhodně nelze usuzovat na obecné nebezpečí zakládající reálné riziko zacházení v rozporu s čl. 2 a 3 Evropské úmluvy, které by se navíc vztahovalo na všechny bojeschopné ukrajinské muže.

[19] K námitce týkající se vyhrožování ze strany příslušníků praporu Azov Nejvyšší správní soud uvádí, že možným pronásledováním ze strany soukromých osob v zemi původu a vlivu této okolnosti na udělení některé z forem ochrany dle zákona o azylu se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval (ve vztahu k příslušníkům praporu Azov např. v usnesení ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 Azs 151/2015 – 36, obecně též v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, či v usnesení ze dne 29. 3. 2016, č. j. 1 Azs 10/2016 –

26). Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se v případě pronásledování ze strany soukromých osob musí postižená osoba obrátit s žádostí o pomoc nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č. j. 3 Azs 127/2015 – 31). Nejvyšší správní soud rovněž ustáleně judikuje, že pouhou nedůvěrou občana ve státní instituce zdůvodňovanou tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním židlům, rovněž nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu (rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 – 37, či usnesení ze dne 14. 3. 2016, č. j. 2 Azs 302/2015 – 49). Stěžovatel ve správním řízení ani v řízení před soudy neuvedl, z jakého důvodu se domnívá, že ukrajinské státní orgány mu nejsou schopny poskytnout ochranu. Jak správně uvedl krajský soud, z vyjádření stěžovatele ani ze správního spisu nevyplývá, že by se stěžovatel či jeho příbuzní na státní orgány obrátili, natož že by ochrana ze strany veřejné moci byla neúčinná.

[20] Ohledně propojení praporu Azov a jiných nacionalistických uskupení s ukrajinskou vládou stěžovatel ve správním řízení ničeho netvrdil, žalovaný tak neměl možnost tuto problematiku blíže posoudit. Z podkladů nashromážděných žalovaným o situaci v zemi původu nicméně vyplynulo, že jsou vedeny desítky trestních řízení proti příslušníkům praporu Azov a jiných uskupení. To dokládá, jak správně uvedl krajský soud, že kriminální jednání těchto osob nejsou státem tolerována. Stěžovatelovo nijak nekonkretizované, obecné tvrzení (uplatněné poprvé až v řízení před soudy), že „*bojové akce ukrajinské armády a praporu Azov jdou velmi často ruku v ruce*“, nemůže tento závěr nijak vyvrátit.

[21] Nad rámec nezbytného odůvodnění Nejvyšší správní soud připomíná, že smyslem institutu mezinárodní ochrany je poskytnout ochranu těm, kteří skutečně a oprávněně mezinárodní ochranu potřebují; jde tak převážně o institut humanitární (rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 2. 2015 ve věci C – 472/13, *Andre Lawrence Shepherd*, bod 32, dostupný na <http://curia.europa.eu/>). Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu není snaha o legalizaci pobytu azylově relevantním důvodem (rozsudek ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 – 46, publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS, či usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016 – 26). Podání žádosti o mezinárodní ochranu nikoli bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost, jak z hlediska zeměpisného, tak i časového, nýbrž až když stěžovateli hrozí vyhoštění, stěžovatele v řízení o udělení mezinárodní ochrany značně diskvalifikuje (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81). Nejvyšší správní soud proto nemohl přehlédnout zjevnou účelovost podané žádosti o mezinárodní ochranu, když stěžovatel vstoupil na území Evropské unie již v srpnu 2013, rok a půl se ve Španělsku živil sběrem ovoce a žádost podal až v okamžiku, kdy byl Policií České republiky zadržen, neboť se prokazoval padělanými doklady, a bylo s ním zahájeno řízení o vyhoštění. Nejvyšší správní soud si je vědom neutěšené situace v zemi původu stěžovatele (vyvolané konfliktem v její východní části), nicméně o legalizaci pobytu na území České republiky je třeba usilovat skrze instituty zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nikoli prostřednictvím řízení o žádosti o mezinárodní ochranu.

#### IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[24] Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 11.6.2015, č. j. 49 Az 69/2015 - 16, ustanoven k ochraně jeho zájmů ve věci zástupce JUDr. Maroš Matiaško, LL.M., advokát, se sídlem U Klavírky 1351/8, Praha 5. Ustanovený zástupce k zajištění ochrany práv a právem chráněných zájmů klientů po dobu pozastavení výkonu advokacie z důvodu zaměstnání u Evropského soudu pro lidská práva ustanovil po vzájemné dohodě podle § 27 odst. 1 ve spojení s § 26 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, Mgr. Filipa Schmidta, LL.M. svým zástupcem (viz č. 1. 25 spisu Nejvyššího správního soudu). Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného advokáta platí dle § 35 odst. 8 část věty první za středníkem s. ř. s. stát. Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby v řízení o kasační stížnosti spočívající v písemném podání ve věci samé – doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon přísluší částka 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů činí podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon. Protože zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku 714 Kč odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Výše celkové odměny ustanoveného zástupce proto činí 4114 Kč.

**Poučení:** Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2017

JUDr. Miluše Došková  
předsedkyně senátu